VALTUUSTOALOITE

Terveydenhuollon asiakasmaksujen korotuksista ja uusista maksuista pidättäytyminen vuonna 2027

Orpon hallitus esittää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen enimmäismääriin korotuksia sekä kokonaan uusia maksuja 1.3.2027 alkaen.

Mikäli asiakasmaksujen korotukset toteutettaisiin enimmäismäärien mukaan, maksut olisivat korotuksen jälkeen (suluissa nykyinen hinta):

- erikoissairaanhoidon poliklinikkamaksu 80,50 € (71,30 €)
- terveyskeskuslääkärin käyntimaksu 37,20 € (30,20 €) ja päivystysmaksu 51 € (41,40 €)
- päiväkirurgian maksu 257,20 € (233,80 €)
- suun terveydenhuollon maksu 21 € (19,10 €)

Kokonaan uudet asiakasmaksut olisivat enimmillään:

- leikkaus- ja toimenpidemaksu 264,10 €, joka peritään hoitopäivämaksun 73,40 € lisäksi
- erityistutkimusmaksu 60,30 €
- kuolinpesiltä perittävät maksut: vainajan lääketieteellinen ruumiinavaus 62,20 € ja vainajan säilytys hautausluvan saamisen jälkeen 10 € vuorokaudelta

Korkeat terveydenhuollon tasasuuruiset maksut aiheuttavat jo nykyisellä tasollaan maksuvaikeuksia. Pelkästään kuluvana vuonna Satakunnan hyvinvointialueella on toukokuun loppuun mennessä siirretty perintään 30 121 asiakasmaksua, joiden yhteissumma on 3 461 939,23 euroa. Perintään siirrettyjen maksujen suuri määrä osoittaa, että asiakasmaksujen korottaminen kasvattaisi entisestään riskiä velkaantumisesta ja taloudellisten vaikeuksien syvenemisestä.

Terveydenhuollon asiakasmaksut kerryttävät maksukattoa, joka on 815 euroa vuodessa. Maksukatto ei kuitenkaan estä tilannetta, jossa pienituloiselle voi kertyä jo ennen sen täyttymistä kohtuuttoman suuri maksettava summa lyhyessä ajassa. Esimerkiksi kaksi vuorokautta sairaalassa toimenpiteen vuoksi maksaisi taksimatkoineen 460 euroa. Jos hoitoon liittyisi lisäksi erityistutkimus, kuten magneettikuvaus, kokonaiskustannus nousisi yli 500 euroon.

Tämän lisäksi on huomioitava mahdolliset lääke- ja hoitotarvikekustannukset.

Jokaisella on perustuslain (731/1999) 19 §:n mukaan oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Asiakasmaksut eivät saa muodostua esteeksi tämän oikeuden toteutumiselle.

Asiakasmaksulain 11 §:n mukaan asiakasmaksujen alentamista ja perimättä jättämistä koskevalla sääntelyllä on keskeinen merkitys erityisesti pienituloisten, pitkäaikaissairaiden ja paljon palveluja tarvitsevien henkilöiden perusoikeuksien toteutumisen turvaamisessa. Korkeat tasasuuruiset maksut ja huojennusten puute voivat estää hakeutumista hoitoon ajoissa.

Hyvinvointialue voi päättää, että asiakasmaksuja voidaan alentaa tai jättää perimättä samoilla taloudellisilla perusteilla. Tämä harkintamahdollisuus koskee myös terveydenhuollon tasasuuruisia asiakasmaksuja.

Satakunnan hyvinvointialueella tämän säännöksen mukaan ei ole toimittu, koska sen toimeenpanon on katsottu sitovan liikaa henkilöresursseja. On siis epätodennäköistä, että lainsäädännön velvoittavuus jatkossakaan muuttaisi hyvinvointialueen toimintatapaa, ellei henkilöstöä voida rekrytoida tähän tehtävään.

Järjestöt, muun muassa **Lääkäriliitto** ja **Tehy**, sekä hyvinvointialueiden taustaorganisaatio **Hyvil** ovat arvostelleet terveydenhuollon asiakasmaksujen korotuksia ja niiden vaikutuksia palvelujen saavutettavuuteen.

Hyvinvointialueen talouden tasapainottaminen on välttämätöntä, mutta sitä ei tule toteuttaa tavalla, joka heikentää pienituloisten ja paljon palveluja tarvitsevien mahdollisuutta hakeutua hoitoon. Asiakasmaksujen pitäminen ennallaan turvaa palvelujen saavutettavuutta, ehkäisee hoidon viivästymistä taloudellisista syistä ja vähentää kalliimpien korjaavien palvelujen tarvetta.

Vasemmistoliiton aluevaltuustoryhmä esittää, että Satakunnan hyvinvointialue ei korota terveydenhuollon asiakasmaksuja vuonna 2027 eikä ota käyttöön esitettyjä uusia terveydenhuollon asiakasmaksuja. Maksut pidetään vuoden 2026 tasolla. Samalla hyvinvointialue jatkaa vaikuttamistyötä alueen rahoituspohjan parantamiseksi ja rahoitusmallin kehittämiseksi asiakkaiden kannalta oikeudenmukaisemmaksi.

Porissa 5.10.2026

Vasemmistoliiton aluevaltuustoryhmä

Piia Sandelin

Mona Koski

Jari Hyllykoski

PETRI SALMINEN

Jaakko JÄNTTI

ENA SALMI

Nea Hakala